

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 5^η

Πέμπτη, 19 Δεκεμβρίου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Δ'

*

Συνάντηση 3^η

Παρασκευή, 20 Δεκεμβρίου

*

Συμπόσιο, Σάββατο 21 Δεκεμβρίου

*

Ειδική Εκδήλωση

Κυριακή 22 Δεκεμβρίου

I

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

*Συγκριτικές Διαχρονικές
Μεταφιλοσοφικές Έρευνες
στην Ανθρώπινη Μοίρα*

*Μέρος I**Γενική Μορφολογία της Ύπαρξης*

Ο άνθρωπος ως ον είναι αναπόσπαστο μέρος της ολοκληρίας του όντος. Η πραγματικότητά του συνίσταται στο ότι αποτελεί μέλος της μιας και αδιαίρετης πραγματικότητας.

Η ιδιαιτερότητά του, θεμελιωμένη κατά την φύση του (μηχανική, βιολογική, ψυχολογική) σε διαφοροποιημένες, πολύπλοκες, εκτεταμένες και ελαφρά παραλλασσόμενες δομές με δυνατότητα και ροπή εμμέτρων

συνεχών μικρών αποκλίσεων από την κανονικότητα, αναπτύσσεται σε συνείδηση. Τέλος της ουσίας του είναι η νόηση του όντος εν γένει. Να γίνει ο τέλειος καθρέφτης της πραγματικότητας. Αλλά το κάτοπτρο είναι μια φαντασία, εκφραστική της αλήθειας: το αληθινό Νοεῖν συμπίπτει με το Εῖναι. Επιτυγχάνοντας το Τέλος της ουσία του ο άνθρωπος, γινόμενος καθαρός διαυγής καθρέφτης αντικατοπτρισμού του όντος, ταυτίζεται με το Εῖναι, και κερδίζει την Αιωνιότητα, ενούμενος με τον Θεό, καθιστάμενος ένα με το Απόλυτο.

Αυτό είναι το μέγα Μυστήριο της ύπαρξης, και το Σωτήριόν της. Ο σταθερός και μόνιμος Ησυχασμός της ταραχής η οποία συνεπιφέρεται από την εγγενή αγαθοεργό παραβατικότητα της ανθρώπινης ουσίας. Και η αντινομιακή ακόμη υπερβολή της αντικανονικότητας σε διάφορους Γνωστικισμούς, στο ίδιο «τέλος» αποβλέπει, στην λύτρωση από τον Νόμο του Ἀρχοντος του Κόσμου τούτου.

Την πορεία προς την συνείδηση του όντος, που είναι και η ανέλιξη αυτοσυνειδησίας του όντος, αρχίσουμε να παρακολουθούμε και εξηγούμε εφέτος.

Από τον μαγικό κόσμο που υφαίνουν εξ εαυτών οι Δυνάμεις διάχυτες σε αυτόν, και από την έμφυτη ορμή του ανθρώπου να ταυτιστεί με αυτές (Totem) αποφεύγοντας τις κακοτοπιές τους (Taboo),-

στην δαιμονική κοσμική τάξη της Μοίρας με το βίωμα του βάθους των πραγμάτων, σημαινόμενου στο σκοτεινό φως των Συμβόλων, και τις θεότητες της χθόνιας γονιμότητας, στον κόλπο των οποίων βυσσοδομείται ο μέγας κύκλος της περιόδου γέννησης και θανάτου, τις τε

άλλες συζυγείς εκείνων θεότητες της απόλυτης Δύναμης, της βιάζουσας σταθεροποιού ισχύος, με το άνθρωπο τώρα να σώζεται από τον Λαβύρινθο της τύρβης στην Μητρική αγκαλιά είτε στου Κυρίου την δούλεψη, - -

και τέλος, στον Ολύμπιο Κόσμο του Απολλώνιου κάλλους, στο φως το αληθινό της τελειότητας, στην ελευθερία από τον Χρόνο της Αιωνιότητας, στην εσωτερική φανέρωση του Είναι ως Νου με την νοερή επιβολή και την ανακτορία της Μορφής σε λόγο και παράσταση, όπου ο άνθρωπος από θνητός γίνεται αθάνατος γιατί μετέχει του θείου κάλλους του απόλυτου Είναι.

[Για τον εαυτό μας ως Κάτοπτρο του Είναι, δείτε το ποίημα του Rumi περί της Κινεζικής και της Ελληνικής Τέχνης, I, 3462-85, 3499 Nicholson = pp. 121-3 Banks.

Για την αντινομιακή οδό προς την σωτηρία, δια του οργίου εις αγιότητα, δείτε το αρχέτυπό της στους *Κρήτες* του Ευριπίδη, TGF V, 1 Fr. 472, pp. 505-7 Kannicht.

Για την πρόβαση από την πρωτογενή φυσική θρησκευτικότητα στο Μυστήριο και από εκεί στην νοερή σύλληψη του Λόγου, δείτε την πραγματεία μου σε δυο τόμους, Apostolos L. Pierris, *The Emergence of Reason from the Spirit of Mystery, An Inquiry into the Origin and Nature of Ancient Greek Philosophy*, Vol. I, *Religion and Mystery*, 2006 ; Vol. II, *Mystery and Philosophy*, 2007].

Αυτή την Πέμπτη θα μελετήσουμε το τρίτο στάδιο της Μίμησης ως οδού Ταύτισης, μετά τον Μαγικό και τον Συμβολικό Τρόπο, τον Νοηματικό. Για να χρησιμοποιήσω την Νεοπλατωνική εννοιολογία και τον θρησκευολογικό Τριαδισμό, μετά την Μονή και την Πρόοδο, χρειάζεται η Επιστροφή για να μην διαρραγεί η συνεκτική αλυσίδα της ύπαρξης και βυθιστεί το ον στο μηδέν.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

Μίμηση III:

Σοφία και Φιλοσοφία

Από το Σύμβολο στο Νόημα

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 19 Δεκεμβρίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Σπάρτη Οδηγός, «Ελλάδος Ακρόπολη»

*Κριτική Πολιτιστική και Πολιτική Ιστορία
του Ελληνισμού στους Αρχαϊκούς Χρόνους
(7^{ος} – 6^{ος} αιώνας π.Χ.)*

Σε ένα ανθρωπογεωγραφικό συνεχές εξαιρετικά διαφοροποιημένο με βασικό στέλεχος αναφοράς το Πελασγικό φυλετικό πεδίο (πολυδιάστατο το ίδιο), και στο βορειοδυτικό περιθώριο του Ελλαδικού συστήματος, συνέβη η γενεσιουργός ανωμαλία που ξεκίνησε την ανάπτυξη του (πολιτισμικού) Ελληνισμού. Χρόνος, οι αρχές της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ., και τόπος η περιοχή ενός κύριου Πελασγικού κέντρου, η Δωδώνη, πέρα από τις κορυφογραμμές και κάτω από τις ανατολικές πλαγιές της Πίνδου.

Μια πρώτη εξακτίνωση γενών και βιωμάτων από τη Δωδώνη προς ανατολάς έδωσε την νέα ταυτότητα στην νότια Θεσσαλία, δημιουργώντας την Φθιωτική Αχαΐα. Αποτελέστηκε έτσι ο ένας μεγάλος κλάδος του Ελληνικού «έθνους», οι Αχαιοί. Αχαιοί και Πελοπίδες (το ισχυρό γένος καταγόμενο από την Μ. Ασία) έδωσαν τον χαρακτήρα στον αποκαλούμενο Μυκηναϊκό Κόσμο.

Ταυτόχρονα ή λίγο αργότερα από την κύρια κίνηση προς ανατολάς, μια παράλληλη πορεία κατά μήκος των ορεινών όγκων νοτίως του Σπερχειού ωδήγησε μικρές ομάδες Δωδωναίων στην Δρυοπία, από την Δωδωναία φηγό στην περιοχή των βελανιδιών. Εκεί συνεστάθη η μητρόπολη των Δωριέων, στην φοβερή ορεινή συννεύρωση της Οίτης προς βορρά, των Βαρδουσίων με την συνέχεια των Αιτωλικών οροσειρών προς δυσμάς, και του τεράστιου όγκου Γκιώνας-Παρνασσού νοτιοανατολικά.

Τα γένη που πήγαν εκεί, (και έτσι όπως κινήθηκαν ακολουθώντας το μέγα ορεινό τόξο από Πίνδο σε Παρνασσο το οποίο ο Στράβων αποκαλεί Βοίον), σε αντίθεση προς τους Αχαιούς, έμειναν γεωπολιτικά και πολιτισμικά απομονωμένα από τον ρου των εξελίξεων που συνιστά την άνοδο και πτώση του Μυκηναϊκού συστήματος. Κράτησαν έτσι ανεπίμεικτο την βιωματική καθαρότητα και δύναμη αυτού του Νέου πνεύματος που συνελήφθη στην Δωδώνη. Όταν με την κατάρρευση του Αχαικού-Μυκηναϊκού συστήματος, αυτά τα φύλα κατέβηκαν στην Πελοπόννησο και εισήλθαν στην κοσμοϊστορική σκηνή, ωνομάσθηκαν Δωριείς (οι αυθεντικοί από την Δωδώνη).

Η Κάθοδος των Δωριέων αρχίζει την κυρίως Ελληνική ιστορία – από το γεγονός αυτό ξεκινάει τις έρευνες του Ελληνισμού ο Έφορος.

*

[Για την Δωρίδα στην Δρυοπία δείτε την μελέτη μου «Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του Ελληνισμού, XII, Περί Δωρίδος, Α' ή η Μορφή ως Τόπος», στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες». –

Για την «ορεινότητα» του Δωρικού, την γεωγραφία του Βοίου (Στράβων) ως «λαβής» της Στερεάς Ελλάδας πάνω στον όγκο της Πίνδου, τις Δωρικές μετατοπίσεις και στάσεις, πεπρωμένο μιας ανήσυχης φυλής εις αναζήτηση (της εντελούς έκφρασης) του εαυτού της, και για τα τοπογραφικά της μητροπολιτικής Δωρίδας, δείτε την επόμενη μελέτη μου στην ανηρτημένη σειρά «Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του

Ελληνισμού, XIII, Περί Δωρίδος, Β', ... Ερινεόν ηνεμόεντα: το Πνεύμα των Ορέων – Οικήσεις και Μετοικήσεις, Μονές και Πρόοδοι», στον ιστότοπο, όπου και το προηγούμενο.

Δω-δώ-νη και Δω-ριείς έχουν την ίδια ρίζα όπως δίδωμι και δώρον. Η αρχική έννοια σημαίνει δύναμη, το ισχυρό, το θάλλον, το όμορφο, μαζί. Στην ίδια ρίζα ανάγεται και η δρυς, δόρυ, δούρειος, και δένδρον. Η ρίζα εμφανίζεται ως *δρι- και *τρι-, οδηγώντας στο τρία αλλά και στο Τριτογένεια (η της φοβερής γέννας, η Αθηνά) και ακόμη στην τελική εξήγηση του αινιγματώδους Ομηρικού τριχάικες Δωριείς (τρι + αίσσω, οι της φοβερής κίνησης. Δείτε σχετικά τις πηγές στην μελέτη μου που προανέφερα, σελ. 13-4.

Από τις τρεις φυλές των Δωριέων, οι **Πάμ-φυλοι** αποτελούν προσχωρήσεις και ενσωματώσεις από τα διάφορα φύλα και πατριές περί την Δωρίδα, ποικίλο όντως πλήθος από τα οποία καταγράφεται στις πηγές, και από τα οποία προέκυψαν και οι αρχικοί 12 αμφικτυονικοί «εταίροι». Οι **Υλλείς**, από τον γιό του Ηρακλή Υλλο, αντιπροσωπεύουν το Αχαϊκό και Θηβαϊκό στέλεχος. Καθ'αυτό στοιχείο απομένουν οι **Δυ(σ)μάνες**, οι προερχόμενοι από την δύση (δύσμη, Δύμη, δύω – αλλά και δύη, η δυστυχία, αγωνία, συμφορά), από την μακρινή **Πίνδο** (που το όνομά της έφερε μια από τις πολίχνες της Δωρικής τετραπόλεως) και πέραν αυτής και του Αχελώου, πέρα εκεί στη Μολοσσία, κοντά στις Θεσπρωτικές πύλες του Άδη - στα δυτικά παράλια που δεν έχουν μπροστά τους νησιά και ανοίγεται το πέλαγος σαν ωκεανός, στην Τριφυλία της Πελοποννήσου και την Θεσπρωτία της Ηπειρωτικής Ελλάδας Νεκρομαντείο), εμφιλοχωρούσε η λατρεία του Άδη].

*

Μετά την μεγάλη Κάθοδο της Ιστορίας, (ανυπέρβλητα σημαντικότερη κοσμοϊστορικά από την κάθοδο των Τευτονικών φύλων μετά την κατάρρευση του Δυτικού μέρους της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας), **το φαινόμενο της διατήρησης ανόθευτου του αυθεντικού χαρακτήρα της νέας εισόδου στην ιστορία εκ μέρους ενός μόνον απομερισμού του συνολικού φαινομένου, επαναλαμβάνεται στην περίπτωση της Σπάρτης, όπως είχε συμβεί και προκειμένου περί των λίγων και**

«απολίτιστων» Δωδωνογενών (Ελλήνων) της Δωρίδας έναντι των Αχαιών και Αιολέων.

*

[Άριστη πηγή σχετικά με τα πρώιμα μετακαθοδικά, και ειδικά για τα Σπαρτιατικά, είναι ο Έφορος. Εν προκειμένω v. FGH 70F117-118].

*

Η εμμονή των Σπαρτιατών να τηρήσουν την αυθεντικότητα του βιώματος που κουβαλούσαν μέχρι αυτό να βρει τις μορφές εκείνες του βιοτικού και υψηλού πολιτισμού, τις δομές τρόπου ζωής, κοινωνικής και πολιτικής συλλογικότητας και πνευματικής δημιουργίας, που εκφράζουν ανεπηρέαστα την αλήθεια του και έτσι βαθιά το ικανοποιούν –

η μονή αυτή στην ταυτότητα μέχρι να δυναμώσουν οι ρίζες της δύναμής της και αναβλύσει εκ των ένδον η οικεία ενέργεια, φύσηξει δε ισχυρά αλλά καθαρά το πνεύμα της,

δυσκόλεψε

μεν αρχικά την πορεία της Σπάρτης στον χρόνο, ενώ μάλιστα οι συγγενείς Δωριείς σε Μεσσήνη και Άργος, αλλά και οι Ίωνες σε Αττική και Αρχιπέλαγος, προχωρούσαν γοργά ανεβαίνοντας την κλίμακα του πολιτισμού με το να υιοθετούν δομές και ιδέες, τρόπους και εργαλεία του μεγάλου πεπτωκότος παρελθόντος –

αλλά η

καθυστέρηση της επιμονής στην γνησιότητα του οδηγού βιώματός τους ανταμείφθηκε πέρα από κάθε ισοζύγιο λογαριασμού, όταν προς το τέλος του 9^{ου} αιώνα π.Χ. άρχισαν να βρίσκουν τον Τρόπο τους, πρώτα της Μορφής κοινωνικής συνύπαρξής των.

Αυτή είναι η σημασία του Λυκούργειου συστήματος, η σύσταση του Δωρικού «Κόσμου» της πόλης.

Η Ελληνική πόλη εισέρχεται στην ιστορία.

Στην συνάντησή μας αυτής της Παρασκευής θα αρχίσουμε την μελέτη μας εκεί που την αφήσαμε την προηγούμενη φορά, στην Μεγάλη Ρήτρα. Και θα παρακολουθήσουμε προσεκτικά τις εξελίξεις τόσο στην Σπάρτη όσο και στην λοιπή Ελλάδα κατά τον σπουδαίο 8^ο αιώνα π.Χ., αιώνα μεταβολών από την ώριμη και τελευτώσα γεωμετρική περίοδο στην αρχόμενη αρχαϊκή, όταν μέσα από την πέψη του παλαιού δημιουργούνται οι συνθήκες για την ανατολή του νέου.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι επίτηδες περιγραφικός για να σημάνει την πολισχιδή αναρρίπιση τεταραγμένου αλλά δημιουργικού δυναμικού καθ' όλο το εύρος και βάθος του πολιτικού και πολιτισμικού πεδίου στον χώρο του Ελληνισμού. Αυτή την φορά μάλιστα θα προσέξουμε ιδιαίτερα τις πολιτικές εξελίξεις εκείνης της πολυσήμαντης και πολυδύναμης εποχής, προς γνώση και διδαχή.

Θα μιλήσω λοιπόν:

Η Σπάρτη και ο Ελληνικός Χώρος τον 8^ο π.Χ. Αιώνα:

Ολυμπία, Φείδων ο Αργεῖος, ο Ληλάντιος Αγών,

Α' Μεσσηνιακός Πόλεμος

Οι Βασιλείς στην Σπάρτη Θεόπομπος και Πολύδωρος

και Προβλήματα του Συστήματος:

Νέοι Κλήροι, οι Παρθενίες, Πολιτικές Εξελίξεις

Α' Τροποποίηση της Μεγάλης Ρήτρας

Η ομιλία θα γίνει την Παρασκευή 20 Δεκεμβρίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου. Το Δημαρχείο αλληλοκοιτάζεται με το Αρχαιολογικό Μουσείο, έστω νοερά τώρα. Εξ αρχής η ρύθμιση του κεντρικού πάρκου αλλά και το συνολικό πλάνο της

κατοίκισης είχε συλληφθεί έτσι ώστε να καλλιεργεί τη σχέση της αρχαίας προς την νέα Σπάρτη. Ο εναρμονισμός λοιπόν λόγου που θα διεξοδεύσουμε, χώρου και αρχικής ιδέας είναι δυναμικός.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

III

Συμπόσιο Χειμερινών Τροπών

Ξημερώματα την Κυριακή, 6.29 π.μ., συμβαίνουν φέτος οι Χειμερινές Τροπές του Ήλιου. Θα συναχθούμε λοιπόν το βράδυ του Σαββάτου εις εδεσματολογικό και πνευματικό συμπόσιο για να εορτάσουμε ένα κρίσιμο σημείο της περιοδικότητας με την οποία πρώτον κάμπτεται η αδήριτη ανάγκη του Χρόνου, του Άρχοντος του Κόσμου τούτου. Οι Τροπές είναι ένα Ηλιοστάσιο – ο χρόνος ίσταται, η αιωνιότητα καταφάσκεται μέσα στην λογική του χρόνου. Έτσι ο χρόνος

συνέχεται και δεν διαλύεται, με το να αλλάζει φορά όταν η φυσική του ροπή προς την φθορά, την ασχήμια και το μηδέν απειλεί να καταστρέψει τον «Κόσμο», την όμορφη φανέρωση του Απόλυτου.

Και στα στάσιμα της ανθρώπινης τραγικωμωδίας, το αίνιγμα του δράματος της ζωής μας τίθεται οξύτερο, το ερώτημα για το νόημα της ύπαρξης ρίχνει το επιβλητικό ανάστημά του πάνω στην ανούσια καθημερινότητα, ερριμένοι στην οποία νομίζουν οι άφρονες ότι μπορούν να το αποφύγουν. Τα δε συμπόσιά μας δεν είναι δια-σκέδαση βλαβερώτερη της εργώδους μέριμνας του χρόνου, αλλά συναγερμός εις εαυτόν δια της επιλογής των προβαλλόμενων θεμάτων που ανοίγουν τον κλειστό ορίζοντα και διευκολύνουν την ανεμπόδιστη ροή της ενέργειας του πνεύματος.

Συμποτικά θέματα της συζήτησής μας θα είναι,

τα Δημητριακά Αλώα

τα κατ' αγρούς Διονύσια στην Αττική

τα Saturnalia της Ρώμης,

γιορτές αυτής της εποχής του χρόνου. Θα ερευνήσουμε τον χαρακτήρα τους και το γιατί τώρα.

Και από ψηλότερα επί ευρύτερου πεδίου, επίσης επίκαιρα, θα πραγματευθούμε την ιδιαίτερη συγκριτιστική Ηλιολατρεία που ήταν πολύ διαδεδομένη στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, με εκφραστές της ανθρώπους του πνεύματος, υποστηρικτές συχνά αριστοκράτες και με απήχηση σε πλατειά λαϊκά στρώματα.

Θα συζητήσουμε μετά οίνου, εξιστάμενοι πως των δεσμών του Λαβυρίνθου.

Αυτός θα είναι ο διθύραμβός μας στον Διόνυσο!

Να συνέλθουμε στις 9.30 το βράδυ του Σαββάτου.

Όποιος ενδιαφέρεται να συμμετάσχει ας επικοινωνήσει μαζί μου.

Θα συνεννοηθούμε για τον τόπο στην συνάντηση της Παρασκευής.

IV

Ειδική Εκδήλωση για τα Χριστούγεννα

Κυριακή 22 Δεκεμβρίου

nascenti puero

Και μετά την σοβαρή ΠΑΙΔΙΑ΄ θα μεταπέσουμε ευθύς το άλλο βράδυ στην ΣΟΒΑΡΗ παιδιά.

Το 40 π.Χ. , εν μέσω των τελευταίων παροξυσμών εμφύλιων σπαραγμών που κατατρύχουν την Ρώμη στο καταληκτικό στάδιο της μετάβασης από την παγκόσμιο ηγεμονία στην οικουμενική αυτοκρατορία, και κατά μια

προσωρινή ανάπαυλα μετά ένα ολέθριο προηγούμενο έτος, ο Βιργίλιος συνθέτει το υψιπετές 4^ο Ειδύλλιό του όπου χρησιμοδοτεί περί των μελλόντων. Συνδέει τις ιστορικές εξελίξεις με Σιβυλλικούς Χρησμούς, Ετρουσκική Αιωνολογία, Νεοπυθαγόρεια θεωρία, με την διάχυτη Μυστηριακή θρησκευτικότητα - και αποφθέγγεται.

Η Βασιλεία του Απόλλωνα έχει έλθει. Νέος Χρυσούς αιώνας ανατέλλει. Η Ανανέωση του Κόσμου συντελείται, επανακάμπτει ο Μέγας Ενιαντός στην αρχή του. Γεννώμενος τότε Παις εφορεύει της κοσμικής Τροπής σε αυτήν την μεγαλειώδη Renovatio Mundi.

Απομένουν ακόμη 13 χρόνια για την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και την εμπέδωση της Pax Romana υπό την αιγίδα και την ανακτορία του Απόλλωνα, του Οκταβιανού Σεβαστού και Μεγαλοπρεπούς (Augustus) διεκπεραιώνοντος κατά τα ανθρώπινα την πραγμάτωση της Βιργιλιανής ένθεης μαντείας.

[Ο Ευσέβιος διακηρύσσει την ίδρυση της Αυτοκρατορίας μέρος του θείου σχεδίου. Η τελεολογία της ιστορίας ευρίσκεται εν πλήρει ισχύι].

Βαθειά στην ψυχή είναι ριζωμένη από την Μοίρα η πίστη ότι όταν όλα χάνονται, πέφτοντας ατομικά ή συλλογικά στο βάραθρο της απωλείας, μια απροσδόκητη και απρόκλητη νέα αρχή θα σώσει τον ένα ή τον άλλο, τον λαό ή τον κόσμο. Όταν ο Κόσμος γερνάει, παραπαίει και πεθαίνει ο Γεννώμενος Παις τον ανανεώνει αρχίζοντας καινούριο Κύκλο.

[Η «Γυφτοπούλα» του Παπαδιαμάντη πλέκεται γύρω από την ιδέα αντίστοιχης πεποίθησης στον Πλήθωνα εν μέσω του καταρρέοντος Βυζαντίου, όπου πάλι θρησκευτικές έριδες, γεωπολιτικές στρατηγικές, ιστορικές εξελίξεις και πολιτισμικές ταυτότητες συμπλέκονται και διαρθρώνονται με ενεργό σύμβολο του κοσμοϊστορικού δράματος τον παίδα που θα γεννηθεί από κόρη ταπεινή γύφτικης οικογένειας σιδηρουργού, προερχόμενη όμως εκ βασιλικής γέννας εν Πόλει, με την σύμπραξη κατά τινες του Απόλλωνος].

Θα αναλύσω την πίστη της Ανανέωσης στις τρεις οντολογικές και υπαρξιακές διαστάσεις της. Κατά την Περιοδικότητα της Χθόνιας Γονιμότητας, κατά την Κυριότητα της Απόλυτης Δύναμης και κατά την Τελειότητα του Ερατού Κάλλους.

Και θα ερευνήσουμε πως ο κλασσικός Ελληνισμός στην ουσία του έβλεπε το θέμα αυτό, πως ο Ελληνιστικός Κόσμος το επεξεργάσθηκε, ποιες ήταν οι πρωτεύουσες τάσεις κατά την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, τί εβάρυνε την ψυχή του ανθρώπου τότε, ποιες λύσεις ιστορικά προβλήθηκαν για την αναγέννησή του. Ειδικότερο ενδιαφέρον έχει τι προσέφερε η Τροπή του Ήλιου για την λύση της αγωνίας της ψυχής στα πλαίσια μιας γενικευμένης, πρώιμα μονοθεϊστικής, Ηλιολατρείας.

[Πολύτιμο για την κατανόηση της διανοητικής επεξεργασίας μιας Μεσανατολικής Ηλιολατρείας, με τάση μονοθεϊστικής μεθοδικής (συμβολικής Νεοπυθαγορείου και διαλεκτικής νεοπλατωνικής) συγχώνευσης των θεοτήτων στην Ηλιακή ουσία, είναι το μακρό κείμενο στο Macrobius, *Saturnalia*, I, 17-23, μια συζήτηση τοποθετούμενη ακριβώς σε συμπόσιο επιφανών ευγενών και λογίων στον οίκο του Vettius Praetextatus, κατά τα Σατουρνάλια. Το κείμενο συνοψίζει μια Νεοπλατωνική πραγματεία, πιθανώτατα του Πορφύριου. Cf. την σημαντική μελέτη επί του όλου θέματος, Fr. Altheim, *Aus Spätantike und Christentum*, 1951, pp. 1-58, με αποκατάσταση του Ηλιοκεντρικού λόγου στο Anhang I, pp. 138-152].

Από δε τα θρησκευολογικά θα μεταβούμε στα θεολογικά, από τις Τροπές στο Θείο Βρέφος.

Εξέχοντα συμπεράσματα προκύπτουν από την συνδυασμένη ιστορική, φιλοσοφική και θεολογική προσέγγιση.

Το πνεύμα του κλασσικού Ελληνισμού («αεί νέον») δεν αποδίδει αξονική σημασία στην γέννηση και στο βρέφος, αλλά στην ακμή της «ώρας» της νεότητας. Από το Ευαγγέλιο του Ιωάννη (όπως και από το κατά Μάρκον) απουσιάζει η ιστορία της γέννησης. Στα Χριστούγεννα δεν πέφτει το μέγιστο Ορθόδοξο και λαϊκό εορταστικό βάρος, αλλά

στο Πάθος και την Ανάσταση, στα Θεοφάνεια, στην Μεταμόρφωση. Αλλά και η Γέννηση δεν είναι πια αρχή άλλης μιας επανακύκλωσης.

[Για την προτίμηση στην νεανική και εφηβική απεικόνιση του Χριστού κατά τον πρώιμο και πρώτο Χριστιανισμό, δείτε Fr. Gerke, *Christus in der Spätantiken Plastik*, 1948, e.g. Abb. 40-55, esp. 56-9; 75-77; 80sq.; 89. Cf. Fr. Gerke, *das heilige Antlitz, Köpfe altchristliche Plastik*, 1940, esp. Abb. 10; 17; 28; 32; 36; 45; esp. 52; 58].

... παιδὸς ἢ βασιληΐης.

Θα αναλύσω το νόημα.

Ο τίτλος της ομιλίας μου είναι:

Ο Γεννώμενος Παις

Χρόνος, Αιωνιότητα και η Αγωνία της Ψυχής

σε μια Εποχή Μεταβολών

Η ομιλία θα γίνει την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου.

Για τον συμβολισμό του χώρου σε σχέση με τις έρευνές μας έχω γράψει.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.